

onTrain

Formarea online, comoara din ea

A. Formarea online

3. Noul rol al formatorului

www.ontrain.eu

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Sprijinul Comisiei Europene pentru prezentarea acestei publicații nu constituie o aprobare a conținutului, care reflectă doar punctele de vedere ale autorilor, iar Comisia nu poate fi considerată responsabilă pentru utilizarea informațiilor conținute în aceasta. Referința proiectului: 2018-1-ES01-KA204-050702

Conținut

 Conținut	2
Să începem	3
Ce învăț aici și de ce?	3
Ce conținut voi găsi aici?	3
Noul rol al formatorului	3
Autorul	4
Tutorele	4
Moderatorul	6
Cum îmi pot găsi rolul și cum mă pot organiza?	7
Exerciții	8
Exercițiul 1: Abordarea situațiilor dificile (feedback) I.	8
Exercițiul 2: Abordarea situațiilor dificile (feedback) II	9
Rezumat	9
Bibliografie	10

Să începem

Rolul formatorilor se schimbă în mediile de învățare online: aceștia renunță la poziția de mediatori atotștiutori și își asumă în schimb activități de moderare și consiliere¹. Această schimbare a fost determinată de digitalizare și, prin urmare, prin utilizarea noilor instrumente tehnologice și metode conexe. Datorită acestor inovații tehnologice, atât formarea cât și rolul formatorului trebuie regândite.

Ce învăț aici și de ce?

Veți afla mai multe despre diferitele roluri ale unui formator în mediul online și sarcinile asociate cu predarea online. Un formator online trebuie să țină cont de diferitele cerințe ale cursanților în conceperea, crearea și implementarea cursurilor online.

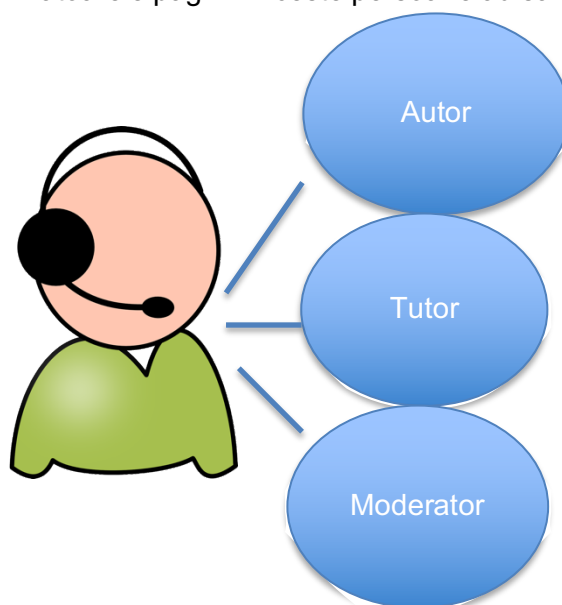
Ce conținut voi găsi aici?

Cursanții pot înțelege că transferul de cunoștințe online este diferit de cel dintr-o clasă normală. Sarcina formatorului online este să îndeplinească diferite roluri pentru a oferi îndrumare și sprijin optime pentru cursanții online: autor, tutore, moderator. La sfârșit, veți ști despre toate aceste roluri și, de asemenea, despre sarcinile care trebuie îndeplinite.

Noul rol al formatorului

Diferite roluri/persoane fac posibilă întreaga experiență e-Learning, astfel încât am dori să vorbim despre ele în următoarele pagini. Aceste persoane au sarcini diferite de îndeplinit față de cursurile din clasă.

2

¹ Cf. Graf, P./Motamedi, S. (2001): Formen der Weiterbildung, IN: Seminare 2001, pp. 137-164.; hier: S.154 quoted from Lindecke, Ch.; Beer, D. (2003): Vom dozieren zum beraten – veränderte Rollen im Lernprozess der betrieblichen Weiterbildung.

² support, help, avatar, speakers (Person with headset) | OpenClipart-Vectors | CC0-License; <https://www.needpix.com/photo/89006/support-help-avatar-headset-speakers-mic-microphone-broadcast-radio> (free picture); pixabay.com.

Autorul

Autorii cursurilor online au sarcini multiple și variate: să vină cu idei, să planifice procesele de învățare, să gândească conceptele, să scrie scenariii, să producă conținut multimedia, să se gândească la exerciții, să facă evaluări. Sarcina lor este să transmită cunoștințe. Pentru a putea face acest lucru, trebuie să-și cunoască modul de abordare a subiectului, să înțeleagă bine aspectele tehnice și să aibă abilități pedagogice. În același timp, munca lor se încheie odată cu începerea cursului. Ei sunt echipele de bază într-un scenariu e-Learning – nu sunt vizibile direct pentru cursant. Îndeplinirea tuturor acestor sarcini este mult pentru o singură persoană. De aceea, există adesea mai mulți autori, în special în companiile mai mari. O persoană are cunoștințele, cealaltă este responsabilă de grafică, iar a treia se ocupă de animație și video. La final totul se combină, se fac unele finisaje și se coordonează.

În calitate de formator online sunteți responsabil pentru tot. Veți avea nevoie de creativitate, empatie, ochiul format pentru grafică și, desigur, abilități didactice. Veți ști cum să planificați și să executați toate aceste componente în mod corespunzător. Toate deciziile sunt ale dumneavoastră, de exemplu, ce elemente doriți să utilizați, durata modulului de învățare sau dacă interactivitatea este importantă pentru dumneavoastră.

Sfat: Împărtășiți-vă gândurile și ideile cu ceilalți participanți. Feedback-ul poate fi esențial și util pentru îmbunătățirea calității.

De asemenea, ar putea fi interesant să vedeți cum rezolvă alții sarcina. Poate veți beneficia de puțină inspirație³.

Tutorele

Tutorii pot fi de mare ajutor în scenariile e-Learning, pot îmbunătăți rezultatele (acest lucru este dovedit științific!) și pot întări acceptarea ofertei. Fericirea cursantului depinde atât de el cât și de ajutorul oferit. Motivul este logic: într-un curs e-Learning participantul este pe cont propriu și are nevoie de disciplină, motivație și abilitatea de a învăța singur. Simpla furnizare de materiale de învățare nu este suficientă. O îndrumare competentă și plăcută poate fi ca o magie.

³ Cf. GrandExpertS Learning Unit 1 (author: Anne-Marie Lipphardt, ILI-FAU: trainer as author).

Avantajele unui tutore sunt:	Participanții înțeleg mai bine conținutul și, prin urmare, își pot îmbunătăți rezultatele.
	Participanții se simt incluși și sunt motivați să pună întrebări și să ofere sfaturi în forum.
	Dinamica grupului și motivația tuturilor sunt îmbunătățite.
	Mediul de învățare se îmbunătățește.

Ce este îndrumarea și ce trebuie să facă un tutore? Există limite în îndrumarea online?

Tutorii se află la interfața dintre autor și participant. Sunt consultanți în domeniul formării, care nu transmit informații sau nu se amestecă în procesul de învățare. Sarcina lor este să îndrume cursanții în problemele organizatorice, precum și în probleme legate de interacțiunea socială. Ajută și în problemele și îndoielile legate de procesul de învățare și la găsirea soluțiilor pentru aceste probleme. Spre deosebire de tutorele din clasă, tutorii online comunică cu participanții prin intermediul mesajelor text.

Cea mai importantă calitate a unui tutor este empatia. Un tutore bun trăiește afectiv situația participanților și le acordă timp. El reacționează într-un mod prietenos și prompt la întrebările, de exemplu, de pe un forum. Pe lângă empatie, tutorii ar trebui să fie specialiști în domeniul care este predat, astfel încât să poată să răspundă corect. Uneori, participanții îi întrebă și despre aspectele organizaționale (de exemplu cât timp pot accesa cursul și cum să se conecteze la platforma de învățare).

Sfaturi: Pedagogul teoretician australian Gilly Salmon, care a scris mult despre e-Learning, consideră următoarele trei sarcini ca fiind deosebit de importante în îndrumarea online:

- **Motivare și activare:**
 - Odată ce începe cursul, prezentați-vă în forum și cereți și celorlalți participanți să se prezinte și să scrie de ce participă la curs. Răspundeți frecvent și urați-le bun venit tuturilor.
 - Informați participanții înainte de o activitate și scrieți care este scopul exercițiului.
 - Motivați participanții să participe activ la discuțiile din cadrul forumului. Acest lucru se referă în principal la persoanele care sunt puțin introvertite și pasive. Motivația i-ar putea însufleți!
 - Dacă, în calitate de tutor, decideți să nu participați la discuții în forum, continuați să le supravegheați și să interveniți când apar conversații necorespunzătoare (insulte etc.).
- **Rezumate și feedback-uri:**

- Rezumați în mod constant cele mai importante aspecte ale topicului (un subiect discutat într-un forum) și adăugați informații suplimentare. Sunt apreciate informațiile suplimentare privind topicul, link-uri și alte informații corelate.
- Pentru a evidenția anumite opinii, le puteți cita. Astfel puteți intra în detalii despre un anumit subiect. Discutați direct cu persoana, numiți-o și consolidați-i opinia.

- **Concluzie:**

- La sfârșitul fiecărei discuții/activități mulțumiți-le tuturor pentru participare și pentru ideile și exemplele interesante. Puteți reflecta personal și oferi un link cu informații suplimentare.

Exemplu

Un participant la curs este deranjat și se plânge în forum. O astfel de situație nu este neobișnuită în e-Learning, deoarece mulți participanți sunt copleșiți de sarcina de a-și organiza timpul pentru a învăța și a studia.

„Stimate tutor,

Acest curs nu este deloc așa cum m-am așteptat. Am avut probleme de la început. În primul rând am avut probleme la citirea e-mailurilor mele, deoarece parola mea nu a fost acceptată. Apoi, după ce am rezolvat această problemă, am vrut să mă conectez la platforma de învățare și apoi parcă s-a dezlănțuit iadul. Unde să fac clic? Cum să mă conectez efectiv? În plus, nu pot găsi nici una din informațiile promise. Totul este confuz și simt că nu există niciun ajutor. Data viitoare când oferiți un curs gândiți-vă să pregătiți mai bine posibilitățile participanților. Aș fi putut investi timpul pe care l-am petrecut aici în ceva mai distractiv.

Cu stimă”.

Cum ați reacționa la acest mail? Cum ați răspunde? Scrieți-vă ideea și trimiteți-o prin e-mail îndrumătorului sau scrieți-o în forumul din cadrul cursului, astfel încât formatorul sau cursanții să poată citi răspunsul și să puteți discuta această problemă.

După cum probabil puteți spune până acum, rolul unui tutor este complex și foarte important. În fiecare an, Institutul de Inovare în Învățare (ILI, FAU) oferă formare pentru tutori. Dacă sunteți interesat să participați la formare scrieți la adresa de email info@lernhaus.net⁴.

Moderatorul

Moderarea online reprezintă controlul și gestionarea comunicării orientate către obiective sau curriculum, schimbul de experiență și grupuri de lucru.

⁴ Cf. GrandExpertS Learning Unit 1 (author: Anne-Marie Lipphardt, ILI-FAU); trainer as tutor.

Complexitatea ridicată a învățării bazate pe grupuri este adesea întărită de particularitățile comunicării online. Pentru a structura procesul de învățare, folosirea moderatorilor online este, prin urmare, o opțiune evidentă – și un alt rol pe care formatorul online trebuie să îl îndeplinească.

Moderatorii îndeplinesc o serie de sarcini care pot fi atribuite domeniilor de îngrijire tipice de conținut, organizare, tehnologie și climat de învățare, dar care, în funcție de scenariul de învățare, trebuie finalizate în mod specific contextului. În special climatul de învățare, de exemplu sprijinul psiho-social și motivația cursanților, este important pentru succesul scenariilor de învățare online în cadrul grupurilor.

Multe modele de moderare, inclusiv propuneri pentru procesele de moderare online, se referă în mod deliberat la modele de procese dinamice de grup (a se vedea etapele de dezvoltare a grupului descrise de Tuckman, 1965): În faza de formare (forming) membrii grupului se cunosc, faza de nemulțumire, furtuna (storming) se caracterizează prin conflicte subliminale, datorate auto-portretizării (noilor) membri ai echipei și formării de mici grupuri. În etapa următoare regulile și normele sunt clarificate (norming), astfel încât realizarea sarcinilor (performing) devine posibilă și cooperarea și acțiunile orientate spre obiectivele comunității se află în prim plan. În cele din urmă comunitatea se dizolvă (adjourning). Moderarea online ar trebui să sprijine și să optimizeze acest proces de formare a grupului.⁵

Cum îmi pot găsi rolul și cum mă pot organiza?

Înainte de a finaliza acest capitol de învățare, dorim să vă oferim câteva detalii despre modul de a acționa într-un curs de formare online și pentru propriul modul de învățare. Mai jos, completați cu propriile idei:

- Care este subiectul cursului dumneavoastră? Cu ce este diferit față de alte materiale pe această temă?
- Pentru cine scrieți? Ce abilități doriți să dobândească publicul țintă?
- Care sunt cunoștințele de bază pe care ar trebui să le aibă participanții?
- Cât timp și resurse veți cheltui pentru realizarea acestui lucru?
- Există cineva care vă poate ajuta sau veți crea conținutul pe cont propriu?
- Există materiale pe care le puteți utiliza?
- Ce doriți să faceți cu suportul de curs?
- Doriți să fiți tutore în cadrul cursului sau să fiți o persoană de contact în orice alt mod?
- Există persoane în mediul dumneavoastră cărora le puteți solicita ajutorul? Cine ar putea fi? Desigur, întotdeauna este bine să aveți pe cineva care să vă spună părerea sa onestă, dar corectă.

Necesitatea unui formator care să faciliteze învățarea, nu doar cursurile, care să ofere participanților setul de instrumente de care au nevoie pentru învățare

⁵ Cf. Kommunikation und Moderation – Internetgestützte Kommunikation zur Lernunterstützung; Ebner, M.; Schön, S.; Bäuml-Westebbe, G.; Buchem, I.; Lehr, Ch.; Egloffstein, M.; CC BY-SA L3T; <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/de/>; <http://l3t.eu>; Verändert von T. Suttner

individual în afara clasei, impune profesorului să stăpânească instrumentele și aptitudinile digitale.

Exerciții

Ca și în cazul cursurilor față în față, în cadrul învățării online pot exista și cursanți cu ritm de învățare diferit sau cu un mod propriu de învățare. Acest lucru este adesea evident atunci când persoanele care învață individual fie nu pot ține pasul cu ceilalți, fie se află deja în fruntea grupului din cauza cunoștințelor anterioare.

Rolul formatorului și, de asemenea, a unui viitor formator online este de a discuta cu aceste persoane și de a propune o soluție astfel încât grupul de învățare în sine să nu sufere. Mai jos sunt două scenarii pe care le puteți întâlni în timpul unei sesiuni de formare (online). Citiți exemplele și gândiți-vă la modul în care ați reacționat și cum ați acționat în fiecare situație. Întotdeauna gândiți-vă să rămâneți obiectiv și constructiv și, mai presus de toate, să respectați regulile privind comportamentul acceptabil pe internet!

Exercițiul 1: Abordarea situațiilor dificile (feedback) I.

Scenariul 1⁶:

După cinci lecții puteți vedea clar că doamna Smith, unul dintre participanții la cursul dumneavoastră, nu poate să țină pasul cu restul grupului. Mai mult, atenția suplimentară pe care i-ați oferit-o încetinește progresul în învățare al celorlalți. În cadrul organizației există un alt curs cu același subiect pentru începători. Formatorul este dispus să o accepte pe doamna Smith. Acum, sarcina dumneavoastră ca tutor, este de a discuta această situație cu ea. Este important ca doamna Smith să nu renunțe la cursul despre computer și în același timp să vadă beneficiile trecerii la cursul de începător ca o oportunitate. Cum faceți această conversație?

Citiți acest exemplu și gândiți-vă la cum puteți să îi explicați doamnei Smith de ce ar fi mai bine pentru ea și pentru grupul de învățare să schimbe cursul. Gândiți-vă la:

1. Ați avut vreodată o situație similară în timpul cursurilor în clasă?
2. Cum ați procedat?
3. Cum a reacționat cursantul?

⁶ cf. EHLSSA Learning Unit 3: Communication (author: Anne-Marie Lipphardt, ILI-FAU): feedback

Exercițiul 2: Abordarea situațiilor dificile (feedback) II

Scenariul 2⁷:

Domnul Meyer are cunoștințe despre computer și internet destul de vaste, dar a decis să mai participe la un curs despre computere, în cadrul organizației dumneavoastră. Aceasta este o decizie bine fundamentată, deoarece cunoștințele sale sunt uriașe, dar nestructurate. Pe parcursul lecțiilor, domnul Meyer își arată cunoștințele sale, folosește terminologia calculatoarelor pe care ceilalți nu o cunosc și domină discuțiile din cadrul grupului. În cadrul grupului, se creează neliniște. Gândiți-vă la:

1. Cum vă puteți ocupa de situație?
2. Cum formulați feedback-ul astfel încât dl. Meyer să nu se simtă stânjenit, dar să înțeleagă clar mesajul?

Vă rugăm să discutați în forum aceste exemple și să împărtășiți cu ceilalți cursanți cum ați aborda acest scenariu. Acest lucru vă ajută să exersați modalitatea de exprimare a feedback-ului.

Acest capitol este legat de teoriile învățării și tipurile de învățare. Vă rugăm să citiți capitolul **4 "Noul rol al cursantului"**.

Rezumat

Dacă până acum profesorul conducea întotdeauna cursul și oferea toate instrucțiunile, acum el devine din ce în ce mai mult însoțitor în procesul de învățare. Este acolo pentru a sprijini procesele de învățare, pe care le începe cu prelegeri, abordări și discuții motivaționale și îi conduce pe cursanți într-o anumită direcție. În acest capitol ați aflat că rolul formatorului s-a schimbat datorită digitalizării și utilizării dispozitivelor și instrumentelor digitale în educație. Știți despre diferitele caracteristici ale diferitelor roluri ale formatorului: autor, tutor, moderator. În plus, știți despre importanța dezvoltării competențelor digitale și folosirea acestora într-un mediu de învățare online.

⁷ (cf. EHLSSA Learning Unit 3: Communication (author: Anne-Marie Lipphardt, ILI-FAU): feedback

Bibliografie

Eseuri în «Wissenschaftliche Weiterbildung» der Universität Rostock:

Formator în calitate de autor + formator în calitate de tutor

(Cf. GrandExpertS Learning Unit 1 (Autorin: Anne-Marie Lipphardt, ILI-FAU)

Christian Schwertz: Didaktische Aufbereitung von Lernmaterialien. In: Wissenschaftliche Weiterbildung. Rostock 2010.

Ludwig J. Issing, Heike Schaumburg u.a.: Grundlagen der Mediendidaktik. In: Wissenschaftliche Weiterbildung. Rostock 2012.

Steffi Zander, Anja Hawlitschek u.a. Psychologische Grundlagen des Lernens mit neuen Medien. In: Wissenschaftliche Weiterbildung. Rostock 2012.

Lutz Hellmig: Gestaltung von Lernprozessen. In: Wissenschaftliche Weiterbildung. Rostock 2016.

Further

CC BY Sandra Schön (BIMS e.V.) und Martin Ebner (TU Graz) | imoox.at 2017: Arbeitsheft für "Gratis Online Lernen". Bad Reichenhall/Graz 2017.

E-Book

Formator în calitate de moderator

Kommunikation und Moderation – Internetgestützte Kommunikation zur Lernunterstützung by Ebner, M.; Schön, S.; Bäuml-Westebbe, G.; Buchem, I.; Lehr, Ch.; Egloffstein, M. (2013) IN: Ebner, M.; Schön, S. (Hrsg.): L3T – Lehrbuch für Lernen und Lehren mit neuen Technologien; Bad Reichenhall | CC BY-SA L3T | <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/de/> | <http://l3t.eu>

Graphs/ Pictures

support, help, avatar, speakers by OpenClipart-Vectors | CC0-License | <https://www.needpix.com/photo/89006/support-help-avatar-headset-speakers-microphone-broadcast-radio> (free picture) | <https://pixabay.com/de/vectors/unterst%C3%BCtzung-hilfe-avatar-147502/> .

Exerciții

EHLSSA Learning Unit 3: Communication (author: Anne-Marie Lipphardt, ILI-FAU)